

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอัญญาคีรี จังหวัดขอนแก่น
PEOPLE'S PARTICIPATION IN ADMINISTRATION OF NANGAM
SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION
MANCHA KHIRI DISTRICT KHON KAEN PROVINCE

ดาวฤดี ศรีษะเกษ¹
Daoruedee Srisaket²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอัญญาคีรี จังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอัญญาคีรี จังหวัดขอนแก่น โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน นำมาวิเคราะห์ประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัยพบว่า

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 381 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.23 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.77 มีอายุ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 62.99 อายุ 31- 40 ปี ร้อยละ 18.11 อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 13.91 และอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 4.99 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 57.22 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 17.06 มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา ร้อยละ 16.01 ปริญญาตรี ร้อยละ 7.61 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 2.10 จบประกอบอาชีพ รับจ้าง/เกษตรกร ร้อยละ 75.85 รองลงมา คือ ค้าขาย/กิจการส่วนตัว ร้อยละ 11.29 คน นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 8.66 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.20

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอัญญาคีรี จังหวัดขอนแก่น ทุกด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.31$)

3. ข้อเสนอแนะ ของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอัญญาคีรี จังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ ควรมีการเปิดโอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือทราบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม มากกว่านี้ ร้อยละ 54.17 ประชาชนไม่เข้าใจงานต่างๆ ของส่วนตำบลควรมีการประชุมอธิบายโครงการต่างๆ ให้มากกว่านี้, ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และกิจกรรมต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อประชาชน,

¹อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน
Email: ruedee.srisaket@gmail.com

²Lecturer in Political Science Program, Mahamakut Buddhist University Isan Campus.

เพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการทำงานต่างๆ เพื่อเพิ่มการเข้าร่วมของประชาชน ร้อยละ 12.50 ให้องค์การบริหารส่วนตำบลลงพื้นที่สม่ำเสมอเพื่อสอบถามปัญหาในพื้นที่, ให้มีการใช้เสียงข้างมากเป็นสำคัญ ร้อยละ 4.172) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในโครงการ หรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 80.00 การไม่เข้าถึงข้อมูล และรายละเอียดของโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดทำของประชาชน ร้อยละ 13.33 ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงรายละเอียด และมีการประชุมร่วมกับประชาชนในการตัดสินใจในโครงการ หรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 6.673) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามผลและประเมินผลในกิจกรรม และโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 42.86การติดตามเป็นได้แค่ดูอยู่ห่างๆ เพราะไม่ทราบข้อมูลอะไรที่แน่ชัดในการดำเนินงาน งบประมาณ และการจัดสรร เห็นเพียงภาพลักษณ์ภายนอกในการดำเนินงาน ควรมีการแก้ไข ร้อยละ 28.57ประชาชนมีส่วนร่วมแค่เห็นผลสำเร็จของงาน แต่ไม่เห็นรายละเอียดในการสร้างว่ามีส่วนประกอบใดบ้าง จึงไม่สามารถติดตามและประเมินผลได้แน่ชัดจึงเป็นไปได้ยากที่จะได้รับทราบข้อมูลที่แท้จริง ร้อยละ 21.43

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารงาน, องค์การบริหารส่วนตำบล

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the participation of the people in the administration of Na Ngam sub-district administrative organization in Mancha Khiri district, Khon Kaen province 2) to study the suggestions of the people in the management of Na Ngam sub-district Administrative organization in Mancha Khiri district, Khon Kaen province. The tools used for data collection were questionnaires from 381 of people in Na Ngam sub-district. The collected data were analysis by packaged computer program. Statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation. The research found that

1. The study considered the gender of the respondents and it showed that out of 381 respondents were male (52.23%), 47.77% were female. The respondents participated in the study and majority of the participants were of the age group above 41 years (62.99%), 18.11% were between 31-40 years, 13.91 were between 21-30 and 4.99% were less than 20 years. This study showed that most of the respondents completed primary education program (57.22%), lower secondary education was at 17.06%, 16.01% for upper secondary and vocational education, the level of bachelor degree was at 7.61%, and higher than bachelor degree was at 2.10%. the main occupation of respondents was employment and agriculture (75.85%), 11.29% for commerce and private business, 8.66 percent were school students and undergraduates, and 4.20 percent were government officers and state enterprises

2. The overall assessment of participation of the people in the administration of Na Ngam sub-district administrative organization in Mancha Khiri district, Khon Kaen province

was at a very high level ($\bar{X} = 3.53$), Participation in planning and performing was at a very high level ($\bar{X} = 3.53$), Participation in an administrative decision making was at very high ($\bar{X} = 3.48$), and participation in following up and assessing was at very high ($\bar{X} = 3.31$)

3. Suggestions of the people in the administration of NaNgamsub-district administrative organization in Mancha Khiri district, Khon Kaen province. 1) Participation in planning and performing should open an opportunity to the public to participate in planning or acknowledging of the performance of administrative organization, over 54.17 percent of people don't understand the framework of the organization. The explanation of all parts of structures is required in the meeting. The organization should provide the details of its structures and various activities conducted by the organization to the public. The increase of participation in planning and 12.50 percent want the officers conduct a survey and meet people in the area, and 4.17 percent require majority vote. 2) In the aspect of participation in an administrative decision making, the organization should allow people participate in the projects or all kinds of various activities (80.00%). People cannot access the information and details of the projects conducted by the organization (13.33%). People claimed that the organization should allow people to know the details and join the meeting to make a decision together on the projects or activities (6.67%). 3) In the aspect of participation in monitoring and evaluating activities, 42.86 percent of people claimed that the organization should allow people to follow-up and evaluate the projects and activities performed by the organization. 28.57 percent have not come close to follow-up of all kinds of activities due to the uncertainty of data such as budget, financial allocation, thus, this should be fixed. People can merely participate in the accomplishment of the projects without knowing details. It is very difficult for people to gain an actual data because people cannot keep a close follow-up and evaluate the performance of projects and activities (21.43%).

Keyword: Participation, Administration, Sub district Administration Organization

บทนำ

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองท้องถิ่น เริ่มต้นขึ้นในรัชกาลที่ 5 รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยในปี พ.ศ. 2448 มีการจัดตั้งสุขาภิบาลหัวเมืองเป็นแห่งแรก คือสุขาภิบาลท่าฉลอม จังหวัดสมุทรสาคร และต่อมาประเทศไทย ได้มีการพัฒนาการปกครองอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้มีการขยายตัวของเมือง และโครงสร้างพื้นฐาน จากการที่มีจำนวนประชากรมากขึ้น และสภาพของการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ระดับท้องถิ่นให้มีความเจริญเพิ่มขึ้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2540 จึงมีแนวคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่นมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารโดยใช้หลักการกระจายอำนาจ ทั้งนี้ พบว่าได้มีการจัดตั้งหน่วยงานการปกครองท้องถิ่นรวม 5 รูปแบบ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น,

2546 : 36) ซึ่งรัฐได้มอบหมายให้ท้องถิ่นได้มีโอกาสได้ปกครองและบริหารงานท้องถิ่นด้วยตนเอง สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง อีกทั้งจะเป็นหน่วยงานหลักที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ตรงเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ (จุฑามาศ ศรีสิริพรพันธ์, 2548 : 2)

ได้มีแนวคิดการกระจายอำนาจเกิดขึ้นได้มีการส่งเสริมให้ประชาชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง เป็นการส่งเสริมให้ประชาชนได้มีการเรียนรู้ที่จะปกครองตัวเอง และเรียนรู้ประชาธิปไตยยิ่งขึ้นโดยหลักการกระจายอำนาจนี้ รัฐได้มอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่น เป็นผู้ปกครองตัวเอง และบริหารด้วยชนกลุ่มคนในพื้นที่ท้องถิ่น ในทำนองเดียวกันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้มอบอำนาจ และเปิดโอกาสให้แก่ประชาชน ได้มีส่วนร่วมทางการเมือง มีสิทธิแสดงความคิดเห็น โครงการกิจกรรมและการปกครองบริหารของเจ้าหน้าที่ ซึ่งสิ่งที่กล่าวมามีผลกระทบต่อวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ให้มีความปกติสุข คุณภาพสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ สุขภาพ ซึ่งในการดำเนินกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องใช้เงินแผ่นดิน มีหน้าในการแสดง เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการต่างๆ ให้แก่ประชาชนได้รับทราบและประชาชนสามารถเข้ามามีบทบาทตรวจสอบ และติดตามดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น จึงเป็นอีกบทบาทหนึ่งที่ประชาชนจะได้มีส่วนร่วมทางการเมืองที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การพัฒนาพื้นที่ที่มีความเจริญเติบโต ดังกล่าวจำเป็นต้องแก้ปัญหาด้วยการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญ แต่ทั้งนี้จากการศึกษาของอรณพ โพธิสุข (2548 : 3) พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่หน่วยงานท้องถิ่นแก้ไขปัญหาในพื้นที่ไม่ประสบผลสำเร็จ มาจากการไม่ตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของประชาชน และการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่นของตน ซึ่งหน่วยงานท้องถิ่นยังขาดการชักจูง และสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเพิ่มขึ้นซึ่ง วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2554 : 2) เห็นว่าหากประชาชนเกิดความตระหนัก และเกิดการมีส่วนร่วมขึ้นแล้ว การแก้ปัญหาต่างๆ ที่ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของหน่วยงานท้องถิ่นนั้นๆ ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ จากการให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าการพัฒนาท้องถิ่นเกิดขึ้นได้ด้วยปัจจัยความร่วมมือภายใต้องค์ประกอบ 2 ประการ คือ การทำหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ของปัญหา ที่เกิดขึ้นในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลนางาม เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีการจัดการเพื่อประโยชน์ของประชาชน ที่ผ่านมามีการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และเกิดการที่ประชาชนเองไม่ให้ความสำคัญ ที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เพื่อเสริมให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากยิ่งขึ้น

จากข้อความที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัย เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน และข้อเสนอแนะของประชาชน ให้เป็นข้อมูลที่จะใช้ในการปรับปรุงและการพัฒนา การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมีนบุรี จัหวัดขอนแก่น

2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ประชากร ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนางาม จำนวน 7,915 คน กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (Systematic Sampling) จากกลุ่มประชากรและได้กลุ่มประชากรตัวอย่างจำนวน 381 คนกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณหาจำนวนโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane, 1973 : 727-728) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบผสมผสาน ระหว่างแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) กับแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งการสร้างเครื่องมือได้ประยุกต์ใช้หลักการ และวิธีการสร้างเครื่องมือของไลเคิร์ต (Likert) และคำแสง ทะลิ่งสี (2546 : 12 - 13)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 381 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 52.23 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 47.77 มีอายุ 41ปีขึ้นไป ร้อยละ 62.99 อายุ 31-40ปี ร้อยละ 18.11อายุ 21-30 ปี ร้อยละ 13.91 และอายุต่ำกว่า 20 ปี ร้อยละ 4.99 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 57.22 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 17.06 มัธยมศึกษาตอนปลาย/อาชีวศึกษา ร้อยละ 16.01 ปริญญาตรี ร้อยละ 7.61 และสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 2.10 ประกอบอาชีพ รับจ้าง/เกษตรกร ร้อยละ 75.85 รองลงมา คือ ค้าขาย/กิจการส่วนตัว ร้อยละ 11.29 คน นักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 8.66 และรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 4.20

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

2.1 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ทุกด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$)

2.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.53$)

2.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.48$)

2.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.31$)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

3.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ

1) ควรมีการเปิดโอกาสประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนหรือทราบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม มากกว่านี้ ร้อยละ 54.17

2) ประชาชนไม่เข้าใจงานต่างๆ ของส่วนตำบลควรมีการประชุมอธิบายโครงการต่างๆ ให้มากกว่านี้, ควรมีการชี้แจงรายละเอียดของโครงการ และกิจกรรมต่างๆขององค์การบริหารส่วนตำบล ต่อประชาชน, เพิ่มโอกาสในการมีส่วนร่วมในการวางแผนในการทำงานต่างๆ เพื่อเพิ่มการเข้าร่วมของประชาชน ร้อยละ 12.50

3) ให้องค์การบริหารส่วนตำบลลงพื้นที่สม่ำเสมอเพื่อสอบถามปัญหาในพื้นที่, ให้มีการใช้เสียงข้างมากเป็นสำคัญ ร้อยละ 4.17

3.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

1) ควรมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในโครงการ หรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 80.00

2) การไม่เข้าถึงข้อมูล และรายละเอียดของโครงการที่องค์การบริหารส่วนตำบล จัดทำของประชาชน ร้อยละ 13.33

3) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้รับรู้ถึงรายละเอียด และมีการประชุมร่วมกับประชาชนในการตัดสินใจ ในโครงการ หรือกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 6.67

3.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล

1) ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนร่วมติดตามผลและประเมินผลในกิจกรรม และโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบล ร้อยละ 42.86

2) การติดตามเป็นได้แค่ดูอยู่ห่างๆ เพราะไม่ทราบข้อมูลอะไรที่แน่ชัดในการดำเนินงานงบประมาณ และการจัดสรร เห็นเพียงภาพลักษณ์ภายนอกในการดำเนินงาน ควรมีการแก้ไข ร้อยละ 28.57

3) ประชาชนมีส่วนร่วมแค่เห็นผลสำเร็จของงาน แต่ไม่เห็นรายละเอียดในการสร้างว่ามีส่วนประกอบใดบ้าง จึงไม่สามารถติดตามและประเมินผลได้แน่ชัดจึงเป็นได้ยากที่จะได้รับทราบข้อมูลที่แท้จริง ร้อยละ 21.43

อภิปรายผลการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมีนบุรี จังหวัดขอนแก่น

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.53 กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมต่างๆ มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ ร่วมแก้ไขปรับปรุง แผนพัฒนาให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของประชาชน พบปะพูดคุยกับสมาชิก อบต. ในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาหมู่บ้าน มีส่วนร่วมในการคิดค้นรูปแบบและวิธีการพัฒนา เพื่อแก้ไขปัญหา และประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการจัดตั้งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ จิตติพงศ์ โกสันต์ (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก และ 2) เพื่อศึกษาถึงข้อเสนอแนะของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จำนวน 152 คน ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดแผนพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งได้แก่ นายกองค์การ

บริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน และผู้นำชุมชน ซึ่งเป็นตัวแทนภาคประชาชน ได้แก่ ประชาคมหมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก โดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับสูงมาก 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ระดับสูง 2 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลและระดับปานกลาง 1 ด้านคือ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

ข้อเสนอแนะ ประชาชน ผู้ตอบแบบสอบถาม ควรต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นในทุกขั้นตอน เพื่อให้เกิดคุณภาพและประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.48 กล่าวคือ ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเลือกผู้บริหาร ร่วมตัดสินใจในการวางแผนดำเนินงาน ร่วมในการปรึกษาหรือพิจารณาโครงการต่างๆ ร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา ร่วมในการแสดงความคิดเห็น คัดค้าน หรือโต้แย้ง และร่วมในการจัดสรร โครงการลงหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับสิริพัฒน์ ลาภจิตร (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ประชากรที่ใช้ศึกษา ประกอบด้วย ประชาชน ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ข้าราชการการเมือง จำนวน 861 คน และสัมภาษณ์ 45 คน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยด้านชุมชน และปัจจัยด้านองค์การ (อบต.) มีความสัมพันธ์และมีส่วนต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน อบต. หากระดับการมีส่วนร่วมกิจกรรมใดสูงจะพบว่าระดับการมีส่วนร่วมของกิจกรรมอื่นสูงตามกันด้วย การมีส่วนร่วม ส่วนใหญ่เป็นเพียงการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการตรวจสอบการดำเนินงานของ อบต. อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ส่วนปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้ประชาชนตัดสินใจ เข้ามามีส่วนร่วมงานกับ อบต. พบว่า ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ การเป็นหน้าที่ของประชาชน อาสาสมัคร ด้วยใจ มีความรู้ความสามารถ กล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็น เป็นที่เคารพนับถือของคนในชุมชน มีทักษะ และประสบการณ์ เป็นประโยชน์กับตัวเองและชุมชน ส่วนปัจจัยด้านชุมชนได้แก่ ชุมชนให้การสนับสนุน และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม เลือกให้เป็นตัวแทน ชุมชนมีความสามัคคี และมีกลุ่มต่างๆ ที่สนับสนุนผลักดัน การมีส่วนร่วม ส่วนปัจจัยด้านองค์การ ได้แก่ อบต. ดำเนินงานเป็นไปตามกฎระเบียบ เอาใจใส่กระตือรือร้น ในการแก้ปัญหา มีประสิทธิภาพ ประชาคมหมู่บ้าน สำหรับตัวแบบการตัดสินใจ พบว่าทั้ง 3 กลุ่ม ตัดสินใจ แบบมีเหตุผล มีระดับความถี่มากที่สุด รองลงมา คือ การตัดสินใจแบบผสม การตัดสินใจแบบกลุ่ม ตัวแบบ ผู้นำ ตัวแบบสถาบัน ตัวแบบค่อยเป็นค่อยไป และท้ายสุดเป็นตัวแบบถึงขยะ สาเหตุที่คนตัดสินใจไม่เข้ามีส่วนร่วมเป็นปัจจัยด้านบุคคล คือ ในเรื่องการศึกษา ความรู้ ทักษะประสบการณ์ ความคิดหรือปม (Stigmatizations) ของประชาชนที่คิดว่าตัวเองไม่สำคัญ ไม่ใช่หน้าที่ ไม่มีเวลา ขาดโอกาสการประกอบอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านชุมชน เป็นปัญหาที่ชุมชนขาดความสามัคคี มีความขัดแย้งกัน ส่วนปัจจัยด้านองค์การ เป็นปัญหาความโปร่งใสและความเป็นธรรมากิบาลของ อบต. เมื่อวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) พบว่า การมีส่วนร่วมมีปัจจัยสำคัญ คือ ความมีหน้าตาทางสังคม จิตสาธารณะ การดำเนินงานของ อบต. และ การเป็นเพศชาย

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย 3.31 กล่าวคือ ประชาชนร่วมติดตาม ตรวจสอบแผนงาน/โครงการ ที่ได้ปฏิบัติและดำเนินการจริงว่า ตรงกับที่ได้บรรจุ ไว้ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (แผนพัฒนา 3 ปี และแผนยุทธศาสตร์) ติดตาม หรือสังเกต การดำเนินการ จัดซื้อ – จัดจ้าง ในทุกขั้นตอน เช่น ประกาศสอบการจ้าง/สอบราคา การยื่นซอง ประกวดราคา ตรวจสอบแผนงาน/โครงการต่างๆ ที่ดำเนินการเสร็จแล้ว ว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือ เป้าหมายที่วางไว้ ตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในการจัดซื้อ – จัดจ้างให้ เป็นไปตามหลักความคุ้มค่า และติดตามตรวจสอบการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดย ภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิชา วันชาญเวช (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาต่อ การบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี การศึกษาครั้งนี้มี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล บางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาต่อ การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรีประชากรที่ศึกษา คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 15 คนเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบาง กรวย จังหวัดนนทบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 41–50 ปี การศึกษาระดับปริญญาตรี มีอาชีพประกอบ ธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 20,001–30,000 บาท และไม่เคยมีประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่งสมาชิกสภามาก่อน และระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาต่อการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกรายด้านมีระดับการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก รายด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมใน การวางแผนการบริหารงาน รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการวิจัย

1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและการดำเนินการ

นำข้อค้นพบที่เป็นองค์ความรู้ใหม่ไปเผยแพร่ด้วยการจัดอบรม สัมมนาให้กับผู้นำ ชุมชน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และประชาชนที่ สนใจทั่วไปเพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมการพัฒนาขององค์การ บริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น

ควรศึกษาค้นคว้าจากองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวิธีการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบลที่แตกต่างไปจากองค์การบริหารส่วนตำบลต้นแบบเพื่อหาข้อสรุปให้ชัดเจนว่าเป็นอย่างไร โดยเฉพาะใน ด้านการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารองค์การบริหารส่วน ตำบล

2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

องค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอเมืองจัตุมะ จังหวัดขอนแก่น ควรมีการให้ประชาชน ลงมติ หรือร่วมแสดงความคิดเห็นต่างๆ ในโครงการและกิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บริหารงานเป็นไปด้วยความสุจริต ซื่อตรง และโปร่งใส ขององค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอเมืองจัตุมะ จังหวัดขอนแก่น

3) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผล

องค์การบริหารส่วนตำบลนางาม อำเภอเมืองจัตุมะ จังหวัดขอนแก่น ควรมีการกระตุ้น และสนับสนุนให้ประชาชนพูดคุยเสนอแนะถึงข้อดีข้อเสียหลังจบกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมทั้ง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานให้มากยิ่งขึ้น เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความเหมาะสมและตรงต่อความต้องการของคนในชุมชนมากที่สุด

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนเกี่ยวกับโครงการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่สามารถส่งผลให้ระดับการมีส่วนร่วม เช่น แรงจูงใจเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป
3. การวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่ไปด้วย เพื่อให้ได้รายละเอียดข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- จุฑามาศ ศรีศิริพรพันธ์. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบลคลองขุด อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปัญหาพิเศษ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชานโยบายสาธารณะ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จันทิมา วันชาญเวช. (2555). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาต่อการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี. รายงานการวิจัย. บัณฑิตวิทยาลัย, หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต : มหาวิทยาลัยทองสุข.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2554). เทคนิคการเขียนแบบสอบถามสำหรับการทำวิจัยหรือวิทยานิพนธ์.
- จิตติพงษ์ โกสันต์. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครนายก. วารสารวิจัยและพัฒนา. วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 (เดือนพฤษภาคม – เดือนสิงหาคม).
- สิริพัฒน์ ลากจิตตร. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารงาน องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิชาการ VeridianE-Journal, Silpakom University. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 (เดือนสิงหาคม).
- อรรณพ โพธิ์สุข. (2548). การศึกษาสภาพการบริหารจัดการเพื่อการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของวิทยาลัยเซนต์อัสสัมชัญบางกอก. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, (อัสสัมชัญ).